

Undertegnede viser til departementets høringsbrev 1. april 2019 om en nasjonal ramme for vindkraft på land.

Med dette leverer undertegnede sitt bidrag til:

"Høring - NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land"

INNLEDNING

NVEs forslag bygger på et premiss om at landbasert vindkraft skal og bør være et betydelig satsningsområde i Norge. Sitat fra forordet i NVEs rapport "FORSLAG TIL NASJONAL RAMME FOR VINDKRAFT" - heretter kalt "rapporten":

"Norge har svært gode naturgitte forutsetninger for å produsere lønnsom vindkraft. Det betyr at vi kan skape økonomiske verdier på å produsere utslippsfri kraft, en vare verden i årene framover vil trenge mer enn noen gang. Samtidig har vi omfattende naturverdier i landet vårt. Friluftsliv og bruk av naturen betyr mye for folk i Norge. Vindkraft på land vil alltid i noen grad gå ut over andre natur- eller samfunnsverdier. Det innebærer at beslutninger om vindkraft alltid vil innebære en avstemming av ulike hensyn."

NVEs rapport på nærmere 240 sider er grundig, og gir god bakgrunnskunnskap. Vi opplyses om at det ved utgangen av 2018 var 610 vindturbiner i drift i Norge, som tilsammen er beregnet å produsere 5.3 TWh i et normalår. Dette oppgis i rapporten å tilsvare det årlige strømforbruket for ca. 265 000 husstander. Den opplysningen bør vi merke oss, fordi det er en betydelig forskjell mellom en produksjon som estimeres å tilsvare et årlig strømforbruk for X antall husstander og en produksjon som faktisk også gjør det. De 5.3 TWh kan sammenholdes med at vannkraften i Norge produserer 136 TWh i året. I tillegg til de 610 turbiner som teoretisk leverer 5.3 TWh med utbygget vindkraft som var i drift i 2018 var det under bygging 13 vindkraftverk med en effekt på 6.9 TWh. Dersom disse legges til de eksisterende 5.3 TWh blir det samlede tallet 12.2 TWh. Videre fremgår det av den samme rapporten at det pr. 01.04.2019 er tildelt konsesjon til 37 vindkraftanlegg som gitt et scenario hvor de blir bygget er beregnet å kunne produsere 10.7 TWh. Tilsammen vil da de vindkraftverk som i 2018 er i drift eller under bygging representere en total produksjon på 22.9 TWh.

Imidlertid er ikke dette enden på fortellingen om vindkraft i Norge. Rapporten forespeiler at landbasert vindkraft vil spille en økende rolle i Norges energiforsyning. Da er det at en rekke viktige momenter kommer inn. Det er nemlig, som også rapporten kommuniserer, slik at landbasert vindkraft medfører arealinngrep. Hva mer er, vindkraften medfører svært store arealinngrep. Dette er etter undertegneds mening sterkt underkommunisert.

For å finne ut hvor mye natur et vindkraftverk ødelegger, holder det selvfølgelig ikke å bare måle fotavtrykket av turbinene, fundamentene og anleggsveiene.

Hele området hvor et vindkraftverk bygges, gjøres om til et industriområde for vind. Naturen, biomangfoldet og habitater fragmenteres. Derfor betyr et vindkraftverk at store arealer tapes.

For å finne det eksakte tapet for et vindkraftverk, må vi se på hele området og trekke en linje rundt vindkraftenlegget. Så måler vi det totale flateinnholdet innenfor hele denne perimeteren vi da får, og legger til flateinnholdet av de permanente anleggsveiene.

Da får vi et realistisk og relevant tall som avdekker det faktisk affiserte arealet.

Vi er videre nødt til å ta stilling til om vi ønsker å ofre stadig mer natur. Og da må vi være klar over hvor arealkrevende og ødeleggende vindkraften i realiteten er, og vi må også ta i betraktning hva som vil være de langsiktige konsekvensene lokalt og globalt ved å ofte naturarven bit for bit. Gjør vi dette, bør det være rimelig klart at det er en helt uansvarlig politikk å ville kompensere og "avbøte" tapt natur som aldri kan bringes tilbake - og som er grunnlaget for livet, og for menneskers bolyst og trivsel.

AREALINNGREPENE OG DERES ALVORLIGHET

Den virkelighet vi må forholde oss til, er at dersom landbasert vindkraft skal ha en signifikant betydning for energiforsyningen er det nødvendig å bygge ut svært store mengder. Det betyr i praksis en utbygging av betydelig mer enn de 22.9 TWh som allerede er i drift, under bygging eller gitt konsesjon. Vi må da forholde oss til de meget store kostnadene i form av tapte naturarealer et slikt hypotetisk vindkraftscenarium vil medføre.

Ofte har vi fått høre at vindkraftanlegg krever minimalt med naturinngrep. Dette er dessverre en feilaktig beskrivelse. Vindkraft er en særdeles arealkrevende og naturødeleggende form for energi. Hvor arealkrevende et vindkraftverk er, er blitt konsekvent underkommunisert.

Det bør også poengteres nok en gang at det er urealistisk å skulle bygge ut vindkraft i noen få utvalgte områder. På grunn av vindkraftens notoriske ustabilitet må svært store mengder bygges ut dersom vindkraft overhodet skal ha noen realistisk betydning i energiforsyningen. Når vinden ikke blåser, eller ikke blåser med riktig hastighet, genereres liten eller ingen kraft. Det medfører at et vindkraftverk er ute av drift en stor del av tiden, noe som er uproduktivt og prisdrivende. I 2017 gikk et gjennomsnittlig norsk landbasert vindkraftverk med normal fullast i 2856 av årets i alt 8760 timer. Dette vil rimeligvis forbedres med større og mer effektive vindturbiner, noe som likevel ikke endrer på at vindkraft er intermitterende og kun effektivt produserer kraft innenfor et gitt optimalt vindhastighetsområde. For at en så ustabil energikilde overhodet skal kunne brukes, må svært mye bygges ut for at kraften skal kunne ledes fra der hvor det til enhver tid blåser. Dette betyr igjen i klartekst at dersom det skal bygges ut så mye landbasert vindkraft at det får noen praktisk betydning, vil det uunngåelig resultere i at store mengder med verdifullt naturareal nedbygges og ødelegges permanent av vindkraft. Det er heller ikke tilstrekkelig å forsvare vindkraften med at urørt natur skal skjermes. Det finnes svært mye verdifull og svært verneverdig natur som er forholdsvis intakt og inngrepsfri, og som inneholder både viktige ressurser og et rikt biologisk mangfold selv om den ikke er fullstendig "urørt."

KLIMAPROBLEMATIKKEN - EN VANLIG BREKKSTANG

Klimaproblematikken er et stort spørsmål. Å "redde verden" er et enda større spørsmål, fordi det handler om mer - mye mer - enn bare klimaet. Ja, å redde verden handler om mer enn klima, og det fortjener å gjentas.

Klimaeffekten er reell. Utstrakt bruk av fossil energi til ulike formål fører til produksjon av klimagasser, som er klimagasser fordi de påvirker klimaet. Det er ikke mulig å slå fast hvor mye av klimaendringene som skyldes ulike faktorer, men det er liten grunn til å betvile at klimagasser har klimaeffekt. Korrelasjon mellom CO₂-innhold i atmosfæren og klimatiske fenomener på Jorden er fastslått.

Imidlertid er det en rekke fallgruver og direkte ødeleggende blindspor når det gjelder strategier for å møte klimaproblematikken.

Vindkraftindustrien er nok det tydeligste og mest aktuelle eksemplet her. Landbasert vindkraft er dessverre ingen miljøvennlig strategi for energiproduksjon.

Å bygge ned og ødelegge natur for all fremtid for å "redde klimaet" er en misforstått strategi, spesielt i en tid der klimaendringer fører til økt belastning på økosystemene. Biologisk kunnskap forteller oss helt utvetydig at det beste og i realiteten eneste vernet mot miljøbelastninger inkludert klimaendringer er et mest mulig intakt biologisk mangfold. Å skade naturen og redusere verdens natur ytterligere for å redde klimaet, er derfor et kontraproduktivt og direkte farlig blindspor.

VINDKRAFT PÅ LAND ØDELEGGES NATURVERDIER

Hver kvadratkilometer med natur som tapes lokalt, bidrar til det samlede globale tap av natur og biomangfold. Dette naturtapet er minst like alvorlig som klimaendringene, og kanskje enda mer alvorlig fordi natur- og biomangfoldskrisen ennå ikke er like erkjent som klimaproblematikken.

Nettopp i en tid med klimaendringer er det mer kritisk viktig enn noengang å bevare natur og biologisk mangfold - og menneskers mulighet til å bo spredt utenfor byene slik at de kan bruke og dyrke naturen i sine lokalsamfunn med en stor grad av selvforsyning.

Naturarealer og biologisk mangfold er avgjørende for livet på Jorden, og derfor er det uansvarlig å bygge ned natur med landbasert vindkraft - som er en særlig arealkrevende og destruktiv energiform. Det er grunn til å avvise en stor utbygging av landbasert vindkraft, som et miljømessig og også energiteknisk blindspor. For å redde Jorden, er første bud å bevare natur og biologisk mangfold. Det er uforenlig med å bygge ned natur med vindkraft.

Per Inge Østmoen, Oslo